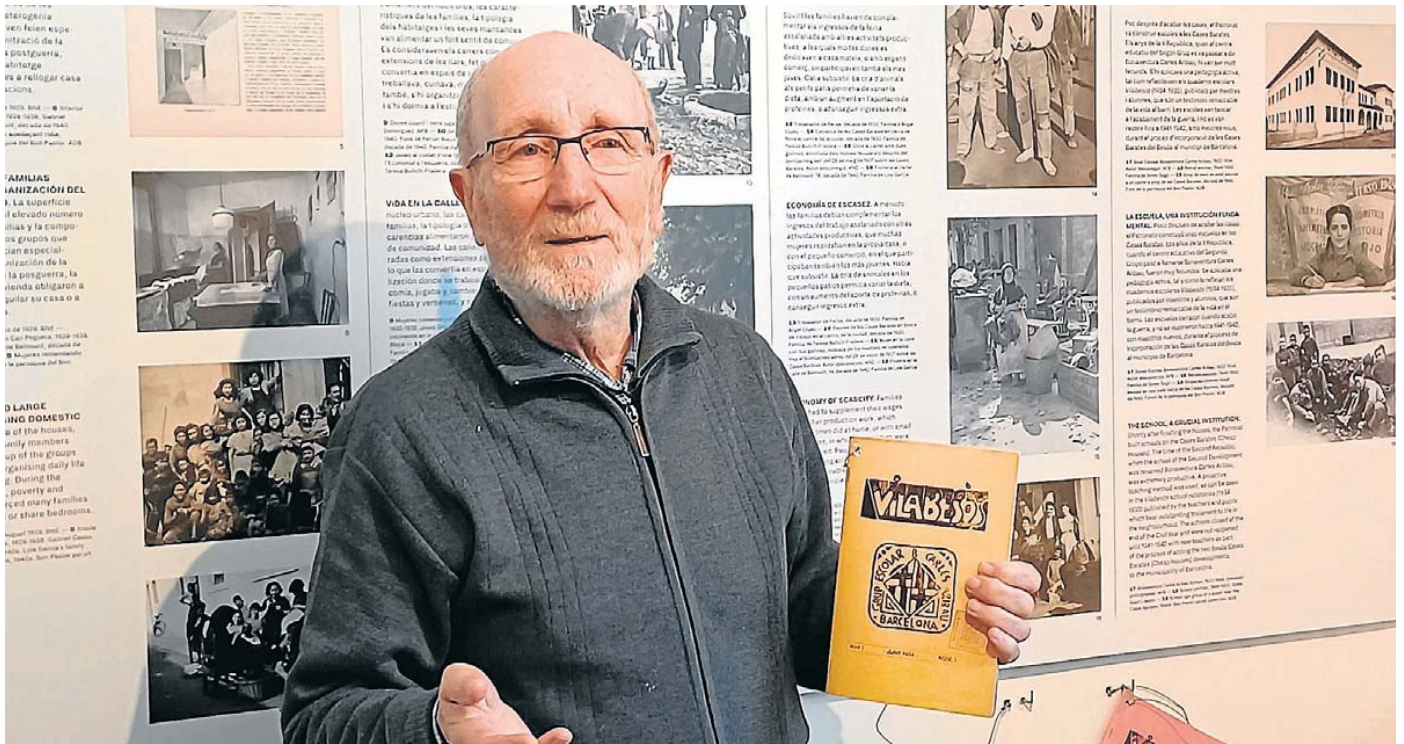

HABITATGE

Salvador Angosto Calvet al Museu de les Cases Barates del Bon Pastor a finals del passat mes de desembre. QUIM ARANDA

Salvador Angosto, el Manolo Vital del Bon Pastor

La visita al Museu de les Cases Barates mostra les arrels de la crisi de l'habitatge

QUIM ARANDA
BARCELONA

Barcelona és plena d'històries com la de Manolo Vital, el conductor dels autobusos urbans que la pel·lícula *El 47* ha reivindicat, popularitzat i enal·lit. Un d'aquests personatges equiparables és Salvador Angosto Calvet, de 78 anys. Va néixer el 1947 al Bon Pastor, un més dels molts racons on, parafrasejant l'escriptor Paco Candel, la ciutat perdia el seu nom, si bé la novel·la *Donde la ciudad cambia de nombre* es referia al grup d'habitatges populars Eduard Aunós, de Can Tunis (Zona Franca).

Veterà militant del PT, Angosto Calvet, mestre pintor de professió i mestre també de noves generacions de professionals, va ser el primer president de l'Associació de Veïns del barri del Bon Pastor, fundada el 1974 aprofitant una esclata legal de l'època. La reivindicació d'uns semàfors i d'un centre de salut van marcar algunes de les primeres accions del jove entusiasta i dels veïns que el secundaven. Eren uns anys en què Barcelona bullia plena de reivindicacions socials inajornables, necessitats que la dictadura franquista, i el seu epígon local més durador, el porciolisme, havien emmordassat.

Com fa sovint com a voluntari, a finals d'any i acompanyat de la seva memòria i la seva experiència, Salvador Angosto va posar al servei d'un petit grup de visitants –entre els quals aquest cronista– els seus coneixements sobre el barri mentre recorriem l'espai museístic de les Cases Barates del Bon Pastor, de nom original Milans del Bosch. És una extensió més del Museu d'Història de Barcelona inaugurada la primavera del 2023, fent així realitat una demanda que els veïns, amb Angosto i altres al capdavant, reivindicaven des de feia tretze anys. Fonamental per acabar de posar-ho en marxa va ser que hi cregués el geògraf urbanista, professor i director del Museu d'Història de Barcelona Joan Roca Albert, jubilat molt recentment.

El de les Cases Barates del Bon Pastor és un centre modest en dimensions, com modestes i, de fet, molt pobres eren les Cases Barates: 48 i 65 metres quadrats, on vivien de mitjana 13 persones. Però és gran quant a la pedagogia que s'hi fa. I més que una fotografia congelada en el temps –s'han preservat quatre cases, amb mobiliari i decoració de quatre moments diferents del nucli poblacional– de les 784 cases que van definir el Bon Pastor, que també, el que es presenta és

Pioner
Angosto va ser el primer president de l'Associació de Veïns del Bon Pastor

Centre
El museu és modest en dimensions però gran en la pedagogia que s'hi fa

una reflexió sobre la història de l'habitatge obrer a Barcelona a partir d'aquestes construccions.

Les cases es van aixecar el 1929 –juntament amb les esmentades de Can Tunis, les de Baró de Viver i les de Can Peguera– per respondre a les necessitats d'unes classes populars que havien acudit en massa a l'impuls que generaven l'Exposició Universal i la construcció del metro.

De retruc, però, i no és pas anecdòtic, la visita al centre és una explicació detallada en termes històrics del perquè de la manca d'habitatge públic tant a la ciutat com a la resta del país. La situació actual de déficit d'habitatge s'entén millor a partir de la visita a les Cases Barates i la lectura del detall de l'exposició temporal que s'hi ha fet fins aquest gener: *Allotjar les majories, 1860-2010*. Cal destacar que als anys trenta del segle passat ja es posava en relleu una solució, que ara s'està tornant a plantejar: la vaga de lloguers, en aquest cas del 1931, promoguda aleshores per la CNT.

Refugi de Quico Sabaté

Gairebé cinquanta anys després de la mort de Franco, quasi setanta-cinc des que el llavors Ministerio Nacional de la Vivienda va identificar (1954-57) el de l'habitatge com el "primer problema nacional", el

més calent és a l'aiguera. Un problema que arrenca, en bona part, de la ineficàcia del franquisme –i dels pegats de la democràcia– a l'hora de donar-hi resposta. Perquè, i tot això es veu en el recorregut expositiu de les Cases Barates, la llei de liberalització dels lloguers del 1985 no va acabar mai amb el culte a la propietat que el 1958 el règim va atiar amb l'eslògan "*No queremos una España de proletarios, sino de propietarios*". Sense un parc d'habitatge social a Espanya (el 2%), la història de la bombolla immobiliària que vindria després, arran de la reforma dels anys vuitanta, és ben coneguda. I els plats trencats encara es paguen.

Mai un petit museu en un racó perdut de Barcelona, on el metro no va arribar fins al 2010, i després d'anys i panys de lluita veïnal, és tan necessari de visitar. Tant com llegir les memòries *La periferia que quiso ser ciudad* (Edicions Universitat de Barcelona), el relat de Salvador Angosto, un home que va néixer i créixer a les Cases Barates del Bon Pastor només dos anys després que aquell nucli passés a formar part oficialment de la ciutat de Barcelona, l'1 de gener del 1945. Un home que de petit, amb 7 o 8 anys, de tant en tant havia de deixar el seu llit perquè s'hi allités i s'hi refugiés Quico Sabaté, el famós maqui. No pas per casualitat, a casa seva s'escoltava la Pirenaica i se somiava amb un món millor.

La història de la reforma d'un barri de cases més que humils demostra no només que els seus veïns i veïnes tenien raó de somiar-hi, "sinó que la lluita per un habitatge digne i assequible no ha acabat", deia als visitants aquest lluitador incansable de la Barcelona marginada. ■